

ข่าวสิ้นพระชนม์

มหาเสวกเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระ สัมมตอมรพันธ์
(พระองค์เจ้าสวัสดิ์ประวัติ) ภ.จ.ก., น.ร., ป.จ.ว., ม.ช.,
ม.ส.ม., ว.ม.ถ., ร.ต.ม., ศ.พ., วิ.ม.ป.ร.๓., ร.จ.ป.ร.๒.,
ร.ว.ป.ร.๑, วิ.ส.ผ., วิ.จ.พ.ร.ร.ศ., วิ.ท.ศ., ร.ร.ม., ร.ร.ม.ศ.,
ร.บ.ศ., ร.ป.พ. เริ่มพระบรมนามาภิไธย จ.ป.ร. แล ว.ป.ร. ประคับเพ็ชร
เริ่มพระบรมรูปสมเด็จพระบรมราชินีนาถ กรอบเพ็ชรรัตน เริ่ม ประพาศ
ยุโรปทองคำ เริ่ม พระชนมายุคัม มงคล แล เริ่ม ข้าหลวง เดิม รัฐมนตรี
องคมนตรี สัมหมันตรี เสด็จดับที่ ปฎิภา ประชวรพระโรคฉักะพิการ
แลพระ หทัยโตกว่าปรกติ มี พระ อากาฬ ปลดเปลี่ยนมาช้านาน ครั้น เมื่อ
วันพุธที่ ๑๔ เมษายน มีพระอาการทรุดลง ด้วยไม่ได้ บรรทมไม่หลับ
หมอมัดคัมสมิท และ หมอดิว—บีเคอร์เซน ประจํารักษา พระองค์ ในที่สุด
มี พระ อากาฬ หอบ มากขึ้น แลพระกำลัง อ่อนลง ๆ แต่คง มี พระ สติดี
วันพุธที่ ๒๑ เมษายน เวลาบ่าย ๓ โมง ๒ นาที สิ้น พระชนม์ โดย
สุขภาพ ที่วัง ถนน นารัง เมือง คำบด ดำรง ราษฎร แวดล้อมด้วย
พระ มารดา พระโอรส แล พระ ประยูรญาติ อันสนิท แต่เพราะเหตุที่
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระ สัมมตอมรพันธ์ เป็น พระเจ้าบรมวงศ์เธอ
ซึ่งเป็นที่สนิทเสนาหาในพระบรมราชวงศ์ เสด็จมาคดียุทธการ คชช

เล่ม ๓๒ หน้า ๑๗๓ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๔๕๘

ถึง สังฆ มณฑล แด พศกนิกร จึง เป็น ที่ เสร็จ ใค้ กเสี่ย ดาย ทั่ว กั้น ใน
ระหว่าง ประชวร พระบาท ส้ม เต็จ พระ เจ้า อยู่ หัก ได้ เสด็จ พระราช คำ เนิว
ทรง เยี่ยม ประชวร เมื่อ วัน จันทร ที่ ๑๙ เมษายน ครั้ง ๑ ส้ม เต็จ พระ บรม
ราชินี นารก พระ บรมราชชนนี เสด็จ พระราช คำ เนิว ทรง เยี่ยม ประชวร
แด ประทับ ทรง อำนาจ การ ปฏิบัติ พยาบาล ใน วัน อังคาร ที่ ๒๐ เมษายน ครั้ง ๑
แต่ มี พระ บรม วงษา นงษ์ พระ ภิกษุ สงฆ์ ข้าราชการ ผู้ ใหญ่ ผู้ น้อย
ไป เยี่ยม ประชวร แด พัง พระ อากกร อยู่ เหนือ นิคม ตั้งแต่ เริ่ม ประชวร หนัก จน
สิ้น พระชนม์ ทรง พระ กรณา ไป รดเกล้า ๆ ให้ เจ้า พนักงาน เตรียม การ
สำหรับ เสด็จ พระราช คำ เนิว พระราชทาน น้ำ สรง พระ ศพ ใน คืน วัน พอม
ที่ ๒๑ เมษายน พระ พุทธ ศักดิ์ ราช ๒๔๕๘

ครั้น เวลา ๕ โมง พระบาท ส้ม เต็จ พระ เจ้า อยู่ หัก เสด็จ พระราช
คำ เนิว แด พระ คำหนัก จิตรลดการ โหราน ไป ประทับ ยั้ง คำหนัก ณ วัง พระ เจ้า
บรมวงษ์ เชอ กรมพระ ส้ม มคอ มร พันธ์ พระราชทาน น้ำ สรง พระ ศพ เจ้า
พนักงาน ประ โคม แคร สังก์ กถอง ชนะ พระ บรม วงษา นงษ์ แด ท่าน เจ้า
พระยา เสด็จ มา บัด ได้ สรง พระ ศพ ต่อ ไป ทั่ว แล้ว เจ้า พนักงาน ภูษา มา ถา ทรง
เครื่อง บรรจุ กรรม พระ ศพ เสด็จ เสิญ ลง ถอง ใน พระบาท ส้ม เต็จ พระ
เจ้า อยู่ หัก ทรง สรง ม พระ ชญา พระราชทาน แล้ว เสิญ ขึ้น ประคิษฐาน
บน ชั้น แฉ่น พ้า ประกอบ พระ โภษะ รุก คัน ใหญ่ ประดับ ด้วย เครื่อง ราช อิศริย
ยศ แด ราช อิศริยาภรณ์ แวด คด ล้อม ด้วย เครื่อง สังก์ เสด็จ แล้ว พระบาท ส้ม เต็จ
พระ เจ้า อยู่ หัก ทรง ทอด ผ้า ไคร ๕๐ ไคร ผ้า ชาว พับ ๑๐๐ พับ พระ

วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๔๕๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๒ หน้า ๑๗๔

ราชทาน ดับปกรณ มี พระวรวงษ์เธอ กรมหมื่นชินวรสิริวัฒน์ เป็น
ประธาน ดับปกรณแล้ว แดถวาย อนุโมทนา ถวาย ฮตฺตเวกเสด็จ เสด็จ
พระราชดำเนิน ถวาย แด ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน เครื่อง
ประโคม ประจำ พระศพ ตั้ง ๑ แดรง ๒๒ แดรง ฝรั่ง ๒ กดองชนะ ๒๐
พระสงฆ์ สวด พระ อภิธรรม รับพระราชทาน ฌันเข้า ๘ รูป เพน ๘ รูป
มีกำหนด ๓ เดือน

พระเจ้าบรมวงษ์เธอ กรมพระดมมตอมรพันธ์ เป็นพระราชโอรสใน
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ประสูติแต่ ท้าว ทรงกันตาด
(เจ้าจอมมารดาหุ่น) ณ วันที่ ๗ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๐๓ ทรง
กบฏวัน ๖ เดือน ๑๐ แรม ๗ ค่ำ บิดออกโทษก จตุศักราช ๑๒๒๒ ทรง
ศึกษาอักษร สมัย แด ราชบัณฑิตยสถานประเพณีใน พระบรมมหาราชวัง แดที่วัด
บวรนิเวศ ได้เริ่มเข้ารับราชการ แดพระชนมายุได้ ๑๕ พรรษา ในกรม
ราชเลขาณการ ตั้ง แดชั้น เดิมมา จนได้ มีตำแหน่ง ราชการ เป็น ราชเลขา
นาการ แดบังคับการ กรมพระอาทิตย์ แต่เป็นอธิบดีกรมพระคลังข้างที่ แด
ใน บางคร่าว เป็น ปลัด บาญชี กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ กำกับโรงเรียน
ราชกุมาร ราชกุมารี แต่เป็น อธิบดี กรมศึกษาธิการ แทนเสนาบดี กระทรวง
มูรชากร แทนเสนาบดี กระทรวงวัง เป็น กรรมการ รักษา วัดพระศรีรัตน
ศาสดาราม เป็น สถานายก หอพระสมุดวชิรญาณ (สำหรับ พระนคร)
ใน ที่สุดเมื่อ มี พระอาการทุพพลภาพแล้ว จึงได้ ถวาย บังคม ๓ ออก
จาก ตำแหน่ง ราชเลขาณการ แด อธิบดี กรมพระคลังข้างที่ ทรง พระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้เป็น เสนาบดี ที่ ปลุกษา มีตำแหน่ง เงินเดือน อยู่ใน กรมราช

เล่ม ๓๒ หน้า ๑๗๕ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๔๕๘

เลขานุการ เดือน ละ ๒๕๐๐ บาท ในรัชกาลที่ ๕ พระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงนับว่าพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์นี้ เป็น
พระบรมราชปนัดดาใน ราชกิจ ทั้ง ปวง ต้อง ประจํา ตาม เด็ดดีจ พระราช
ดำเนิน ประพาศ ทั้ง ใน พระราชอาณาเขตฯ แด่ ต่างประเทศ ตลอดจน ถึง ยุโรป มี
พระเหตุภัย เลื่อมใส ศรัทธา ใน พระรัตนไตรย เป็น บัณฑิต ทราบอรรถธรรม
จารีต ใน พระพุทธศาสนา มี พระอริยาไศรย เยือกเย็น ไปด้วย ความเมตตา
กรุณา แด่ ตั้ง อยู่ใน ความ จง รักภักดี แด่ ชื่อ ดียุติคุณ พิเศษ ใน
รัชกาล บัดนี้ พระบาท สมเด็จพระเจ้า อยู่หัว ทรง เคารพ นับ ถือ
ประหนึ่ง ว่าเป็น พระอาจารย์ แด่ ทรง สืบเกิด เห็น พระอริยาไศรย เต็มไป
ด้วย พระเมตตา สดุดีคุณ งาม กอบด้วย วิริยอุตสาหะอัน ใหญ่ ยังมี พระสติปัญญา
อัน สุขุม จึง พระราชทาน พระราชทินนาม ตาม จาฤก ใน พระสุพรรณบัฏ ว่า
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระสมมตอมรพันธ์ บรมธรรมิกราชวงศ์ วิสุทธิ
วิริยราชปฤจฉานุวัตน์ รัตนบัณฑิตยชาติ สุขุมราชมนัคนาธิบดิ์ เมตตา
ดีดุดุทธานุภาพ ไตรรัตนคุณาตงกรณั ธรรมาทรมพิตร

ศิริพระชนม์พรรษาได้ ๕๔ ปี ๗ เดือน ๑๕ วัน

หมายกระทรวงวัง

เสนาบดีกระทรวงวัง กราบทูล พระบรมวงษานุวงศ์ แด่แจ้ง ความแก่
ข้าทูลของ รุดีพระบาท ใน พระราชสำนัก
ด้วย พระเจ้าบรมวงศ์เธอ (ชั้น ๔) กรมพระสมมตอมรพันธ์ สิ้นพระชนม์
เมื่อ วันที่ ๒๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘